

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Azərbaycanın dövlətçilik
tarixinin, milli adət-ənənələrinin,
elm və mədəniyyətinin təbliği**

İyl ayının 19-da Üzeyir Hacıbəyli adına Bakı Musiqi Akademiyasının Opera Studiyasında "Şuşa fəhələrinin zəfər yolu" layihəsi çərçivəsində bəstəkar İlahə Qismətin "Dəmir yumruq" baleti nümayiş olundu. Tədbir "Azərbaycan Respublikasının Qeyri-hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi", "Mədəni Əlaqələrin İnkişafına Dəstək", "20 Yanvar

"Dəmir yumruq" tamaşasından...

Şəhid Ailələrinin Hüquqlarının Təmin Olunması", "Skandinaviya Ölkələri ilə Mədəni və Elmi Əlaqələr" İctimai Birliklərinin dəstəyi ilə baş tutdu. Salonda ölkəmizin ziyalıları, görkəmli musiqişünasları, musiqişəvərlər və əsgərlərimiz əyləşmişdi.

Tədbir Dövlət Himnimizin səslənməsi ilə başladı. Ardınca Səməray Əliyevanın aparıcılığı ilə rəsmi hissə baş tutdu. Əsərin müəllifi olaraq səhnəyə dəvət olunan İlahə Qismət ürk sözlərini qonaqlarla bölüşdü, onun bəstəkar olmağında zəhmət keçmiş müəllimi - Xalq artisti, mərhum Arif Məlikovu yad etdi, eləcə də tələbəlik və yaradıcılıq dövründə ona dəstək olan sənətkarlar - bəstəkar, Xalq artisti, Azərbaycan Bəstəkarları İttifaqının sədri Fərəngiz Əlizadəyə və

bəstəkar, Əməkdar incəsənət xadimi, BMA-nın Bəstəkarlıq kafedrasının müdiri Aydın K.Azimə təşəkkürlərini bildirdi. Daha sonra tamaşanın baletmeysterləri - Əməkdar artistlər Yuri Lobaçov (o, həmçinin əsərin libretto müəllifidir) və Ceyhun Qurbanov, Müdafiə Nazirliyinin nümayəndəsi - polkovnik-leytenant Rüşət Məmmədov, "20 Yanvar Şəhid Ailələrinin Hüquqlarının Təmin Olunması" İctimai Birliyinin sədri Maral Qocaman çıxışlar etdi,

şəhidlərimizin xatirəsi sükutla anıldı. Ardınca tamaşa təqdim olundu.

Qeyd etmək lazım ki, balet birpərdəlidir və II Qarabağ müharibəsinin simgesi olaraq 44 dəqiqə davam edir. Tamaşanın məzmununa qısaca toxunmalı olsam, hekayə I Qarabağ savaşının canlı şahidi olmuş kiçik oğlanın böyüyərək II Qarabağ savaşına qatılmağından və aldığı qisasdan bəhs edir. Mühəribədən zəfərlə dönen igid yaxınlarına, dostlarına və onun yolunu gözləyən sevgilisinə qovuşur.

Vətənpərvərlik mövzusunda yazılmış əsərlər sözsüz ki, hər bir azərbaycanlının qəlbine yol açır və orada iz buraxır. Bu baxımdan baletin ideya və libretto müəllifi alqışlanmalı, ən əsası bəstəkarın musiqi bəstələyərək görüvünü yüksək səviyyədə yerinə yetirməsi təqdire layiq addım

olaraq qəbul edilməlidir. Fəqət bu cür önəmli əsərlərin tamaşalarının hüzurunda necə təqdim olunması da əsərin yaradılması ilə eyni dərəcədə önəmli məqamdır. Bununla bağlı düşüncələrimi paylaşmaqda özümü oxucularım önündə borclu bilirəm.

İlk öncə musiqinin səsləndirilməsinə toxunmalı. Belə ki, ənənəvi olaraq musiqili tamaşalar mütləq şəkildə canlı orkestrin müşayiəti ilə keçməlidir. Necə ki, teatr səhnəsində baş verənlər canlı bir prosesdir, eləcə də musiqi bu prosesin vazkeçilməz hissəsi olaraq canlı ifa olunarsa bir o qədər tamaşanın təsir gücünü artırır. İzlədiyimiz tamaşada isə musiqi dinamiklər vasitəsi

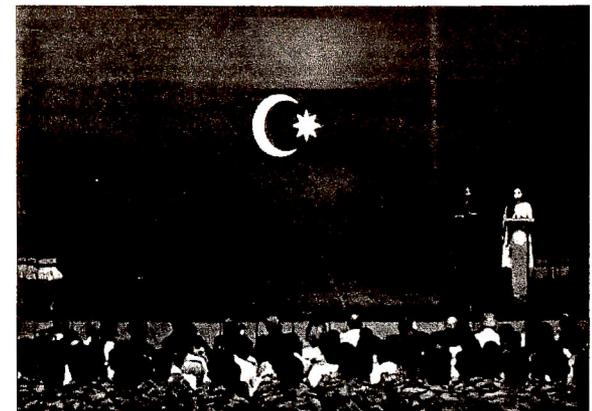
baletin xoreoqrafiyasına yansımışdı.

Bir digər məqam səhnənin dekorasiyası və artistlərin libasları ilə bağlıdır. Dekorasiyanı led ekranda sıralanan foto-slaydlarla əvəz etməyə çalışılmışdı. Fəqət bu cəhd uğursuzluğa uğurdu. Nəticədə teatrın önəmli, tamaşaçı üçün gizəmlı, fantastik tərəflərindən biri olan rəssam işinin olmamasından dolayı səhnə boş qaldı... Solistlərin geyimlərinin kardebaletdən seçilməyi də tamaşanın təsir gücünü azaldırdı. Buradan anlaşıllır ki, tamaşanın ərsəyə gəlməsində hər hansı bir rəssamla əməkdaşlıq olmamışdır.

ilə səsləndirildi. Digər məqam əsərin səs yazısının kompüter proqramı vasitəsi ilə həyata keçirilməsi idi. Belə ki, dinlədiyimiz musiqi həqiqi orkestr səsyazması olsaydı əgər, o zaman musiqinin dinamikası, frazalanması və bütün digər nüanslar dinləyici qulağına yatımlı olar, bununla da canlı ifanın yoxluğunu bir o qədər hiss etdirməzdi.

Tamaşanın önəmli tərəflərindən

Sadalıdıqlarının mütləq ki obyektiv və subyektiv səbəbləri vardır. Amma tamaşanın hər detallı incəliklə işlənsəydi, layihə və, ən əsası, bəstəkarın əməyi daha uğurlu şəkildə sərgilənərdi deyə düşünürəm. Musiqi və sənətdə diqqətli yanaşmaq çox önəmlidir. Xüsusən də mövzu Vətən, Torpaq, Şəhid və İgidlərimizin şücaətidirsə, bu cür layihələr daha yüksək professional

dən biri rəqsdir. Etiraf etməliyəm ki, baletin xoreoqrafik quruluşu (xüsusən döyüş səhnələri) daha rəngarəng və baxımlı ola bilərdi. Tamaşadan öncəki çıxışlar zamanı qeyd edilmişdi ki, tamaşanın xoreoqrafiyası klassik balet və milli rəqsimizin sintezindən ibarətdir. Təəssüflə qeyd etməliyəm ki, bu sintezin uğursuzluğu

liqla yerinə yetirilməli və daha böyük səhnələrdə (məsələn, Dövlət Opera və Balet Teatri) baş tutmalıdır.

Bununla belə başda bəstəkar olmaqla layihənin bütün iştirakçılarını təbrik edir, tamaşanın uzun ömürlü olmasını diləyirəm.

Leyla Həmid Əhməd Xan